

Referat: Sfarsitul domniei lui Mursil I, conducatorul hititilor

Mursil I- pentru care detinerea Karkemishului si Halpei era esentiala in evolutia dominatiei regatului sau asupra nordului mesopotamian initiaza o noua expeditie contra Halpei ce incercase sa se desprinda de sub tutela hititilor. Orasul este aspru pedepsit; intr-o inscriptie hitita se spune ca Alursil I "a pornit asupra Halpei si a distrus Halpa si a adus din Halpa prizoniera cu toata averea lor la Hattushash". Alianta sa cu regatul Mitanni i-a permis prelungirea raidului amintit la inceput asupra Babilonului.

Dupa revenirea din expeditia babiloniana, Mursil I cade victima unui complot de palat, fiind ucis cu pumnalul de Hantili, comnatul sau. Urmeaza, in istoria bitita, o perioada de razmerite si discordii in familia regala, nascute din problema succesiunii. Aceasta situatie se va mentine pana la domnia lui Telepin (Telepinu), regele legiutor (1470-1445 i.e.n., dupa alte cronologii - 1525- 1500 i.e.n.), care printr-un decret regal stabileste temeiurile succesiunii regale (numai la familia regelui) si drepturile aristocratiei fata de rege. Existenta inca din vremea organizarii tribale, tullia (= consiliu), din care faceau parte fiii regelui, rudele directe si prin alianta, aristocratia, curtenii si comandantul garzii regelui, isi mentine marea insemnatate, putind lua hotarari la care se supunea chiar regele si aproba pe succesul desemnat de aceasta. In paralel exista si pankul (= multime) a carui putere fluctua in functie de starea de razboi sau de pace; din pank faceau parte ostasii din garda regelui, comandantii unitatilor de o mie de ostasi, aristocratia tulliana.

In timp de razboi pankul devenea organul suprem al puterii de stat; in timp de pace el ceda acest rol tulliei, dar putea, totusi, discuta crimele regelui care, odata dovedite, erau pedepsite, dar numai ca urmare a sanctionarii hotaririi pankului de catre tullia. De perfectionarea acestor structuri vor beneficia urmasii lui Telepin, intre care Tudhaliyas al II-lea, care restabileste (1425 i.e.n., alte cronologii: 1480) tutela asupra vesnic rascolatei Halpa, dar mai ales Suppiluliuma, cel mai important rege hitit, supranumit Carol cel Mare al Orientului Apropiat.